



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 197/2012-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. apríla 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. L. K., T., zastúpeného advokátkou JUDr. E. Ľ., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 11 Co 31/2011 z 25. októbra 2011 a takto

### **r o z h o d o l :**

Sťažnosť Ing. L. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. januára 2012 doručená sťažnosť Ing. L. K., T. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. E. Ľ., B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl.

46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 11 Co 31/2011 z 25. októbra (ďalej len „uznesenie krajského súdu“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva: *„Okresný súd v Poprade uznesením z 27. 1. 2011, č. k. 13 C 43/2010-106, priznal po zastavení konania sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 188,10 EUR, z celkovo požadovanej sumy 735,32 EUR, keď mu neuznal odmenu za jeden úkon právneho zastúpenia za ohliadku miesta samého dňa 1. 10. 2010, vrátane cestovných výdajov a DPH vo výške 20 % z priznanej sumy. Odôvodnil to tým, že žalobca – sťažovateľ nepreukázal účelnosť uvedených trov a jeho právna zástupkyňa nepreukázala, že je platiteľom DPH.*

*Krajský súd... uznesením... uznesenie okresného súdu zmenil tak, že sťažovateľovi priznal titulom náhrady trov konania sumu 223,83 EUR, keď z jeho odvolania vzal za opodstatnenú iba námietku platiteľa DPH... vo zvyšku sa stotožnil so záverom okresného súdu.“*

Sťažovateľ ďalej v sťažnosti poukazuje na to, že *„... Pokiaľ všeobecný súd náhradu trov konania vo výške určenej v príslušnej právnej norme... neprizná – dôsledku svojvôle, prepíateho formalizmu, extrémneho rozporu so spravodlivosťou ap. – odoprie mu tým právo zakotvené v čl. 46 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, čím zasiahne aj do majetkových práv... garantovaných čl. 20 ods. 1 ústavy, resp. čl. 1 ods. 1 Protokolu č. 1 k dohovoru.“*

Sťažovateľ je toho názoru, že krajský súd mu

- svojvoľne nepriznal hotové výdavky vo forme cestovných nákladov za účasť na ohliadke miesta samého v T. a za preštudovanie správneho spisu na Stavebnom úrade v Š., ktoré súdu *„ul'ahčilo“* skončenie veci,

- svojvoľne nepriznal odmenu právnej zástupkyňi za procesný úkon – účasť na ohliadke na mieste samom a náhradu za stratu času,

- v rozpore s úpravou zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“) odmenu advokátke nezvýšil o 20 %, ale len o 19 %.

Podľa sťažovateľa *«...okresný a krajský súd len mechanicky a arbitrárne posudzovali výsledok sporu bez toho, aby zhodnotili aj jednotlivé úkony účastníkov, smerujúce ku skončeniu...veci. Z hľadiska materiálnej spravodlivosti a prevenčnej funkcie inštitútu náhrady trov, mali súdy priznať sťažovateľovi plnú náhradu trov konania...»*

*Naviac, krajský súd tento svoj názor odôvodnil lakonicky, že sťažovateľ „nepreukázal účel cesty“ – tým bola prezentovaná ohliadka miesta samého, ako najdôležitejší poznatok v susedských sporoch o hranicu...».*

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

*„1. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru ako aj vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 ods. 1 Protokolu č. 1 k dohovoru, uznesením Krajského súdu v Prešove z 25. 10. 2011, sp. zn. 11Co 31/2011, porušené bolo.*

*2. Uvedené uznesenie zrušuje a vec vracia krajskému súdu na ďalšie konanie.*

*3. Krajský súd je povinný uhradiť JUDr. E. L. trovy konania v sume 323,48 EUR, ako zástupkyňi sťažovateľa, v lehote do 2 mesiacov.“*

## II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním

a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa judikatúry ústavného súdu o zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (v danom prípade krajského súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré sťažovateľ označil, či už pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 66/98, III. ÚS 206/03, II. ÚS 77/04). Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 195/04, I. ÚS 11/05).

V súlade s uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu uznesením krajského súdu. Z argumentácie sťažovateľa vyplýva, že k porušeniu označených základných a iných práv malo dôjsť tým, že krajský súd

- svojvoľne sťažovateľovi nepriznal hotové výdavky vo forme cestovných nákladov za účasť na ohliadke miesta samého v T. a za preštudovanie správneho spisu na Stavebnom úrade v Š., ktoré súdu „uľahčilo“ skončenie veci,

- svojvoľne nepriznal odmenu právnej zástupkyňi za procesný úkon – účasť na ohliadke na mieste samom a náhradu za stratu času,

- v rozpore s kogentnou úpravou zákona o DPH odmenu advokátke nezvýšil o 20 %, ale len o 19 %.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy zákonodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za

nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

Podľa § 151 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Účastník, ktorému sa prisudzuje náhrada trov konania, je povinný trovy konania vyčísliť najneskôr do troch pracovných dní od vyhlásenia tohto rozhodnutia.

Podľa § 151 ods. 2 OSP ak účastník v lehote podľa odseku 1 trovy nevyčísli, súd mu prizná náhradu trov konania vyplývajúcu zo spisu ku dňu vyhlásenia rozhodnutia s výnimkou trov právneho zastúpenia, ak takému účastníkovi okrem trov právneho zastúpenia iné trovy zo spisu nevyplývajú, súd mu náhrad trov neprizná a v takom prípade nie je viazaný rozhodnutím o prisúdení náhrady trov konania tomuto účastníkovi v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Ústavný súd zo spisu Okresného súdu Poprad (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 13 C 43/2010 zistil, že sťažovateľ si na pojednávaní konanom 20. októbra 2010 uplatnil trovy konania tak, ako ich vyčísliła jeho právna zástupkyňa v podaní na č. l. 97 a č. l. 98 spisu. Z uvedenej časti spisu okresného súdu ústavný súd zistil, že podaním doručeným okresnému súdu 19. októbra 2010 sťažovateľ navrhol, aby mu bola priznaná náhrada trov konania pozostávajúca „z náhrady za právne zastúpenie zatiaľ za tri úkony právnej pomoci

- prevzatie sporu a napísanie dvoch vyjadrení v sume  $382,35 \text{ €} / 3 \times 99,89 + 3 \times 7,21 + 19 \% \text{ DPH}$ ,

- z cestovných náhrad za cestu z B. do T. a späť... 600 km, v trvaní... 16 polhodín, na ktorú bol použitý OMV... so spotrebou... na 100 km..., takže

a/ za stratu času patrí náhrada – 16 polhodín  $\times 11,59 = 185,44 \text{ €}$ ,

b/ sadzba základnej náhrady...,

c/ náhrada za spotrebu..., spolu 352,97 €

celkom spolu 735,32 EUR...“.

Rozhodovanie o náhrade trov je súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05).

Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. septembra 1997).

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (III. ÚS 209/04, IV. ÚS 115/03). Európsky súd pre ľudské práva v rámci svojej judikatúry vyslovil, že právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (napr. Georgidias v. Grécko z 29. mája 1997, Recueil III/1997).

Požiadavka ústavne konformného odôvodnenia súdneho rozhodnutia sa vzťahuje na každý výrok rozhodnutia, teda aj na rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania.

*Okresný súd uznesením sp. zn. 13 C 43/2010 z 27. januára 2011 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) priznal sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania v sume 188,10 €, pričom svoje rozhodnutie odôvodnil takto: „Žalovanému v 1. rade bola priznaná náhrada trov právneho zastúpenia v sume 188,10 eur, pozostávajúca z odmeny v zmysle § 11, ods. 1, Vyhl. č. 655/2004 Z. z. za 3 úkony (príprava a prevzatie zastúpenia, písomné vyjadrenie k žalobe a písomné vyjadrenie k zmene žaloby) po 55,49 eur, t. j. spolu v sume 166,47 eur a z režijného paušálu 3 x 7,21 eur, t. j. spolu v šume 21,63 eur.*

*Právna zástupkyňa si uplatnila náhradu trov právneho zastúpenia v celkovej výške 735,32 eur, pričom požadovala odmenu za 1 úkon právnej pomoci vo výške 99,89 eur. Právna zástupkyňa nezdôvodnila na základe čoho určila výšku odmeny, súd je však toho názoru, že v konaní, kde predmetom je uloženie povinnosti spočívajúcej v odstránení stavby, je teda dôvodné priznať odmenu v zmysle § 11, ods. 1, cit. vyhlášky, vo výške 1/13-iny výpočtového základu, naviac keď v konaní nebola preukázaná hodnota predmetnej nehnuteľnosti a jej zisťovanie by bolo spojené s nepomernými ťažkosťami a zvýšenými nákladmi. Právna zástupkyňa si tiež uplatnila náhradu za stratu času a náhradu cestovného za cestu z B. do T. a späť. Z vyúčtovania trov právneho zastúpenia nie je zrejmé kedy sa cesta mala uskutočniť a za akým účelom. Súd je toho názoru, že účastníci majú nárok len na náhradu trov konania, ktoré možno považovať len za účelne vynaložené na uplatnenie, alebo bránenie práva, pričom pri týchto uplatnených trovách nebola preukázaná ich účelnosť, preto súd náhradu týchto trov nepriznal. Taktiež si právna zástupkyňa uplatnila z odmeny DPH, avšak nepreukázala súdu, či je platcom DPH, preto súd v rámci trov právneho zastúpenia nepriznal ani uplatnenú DPH.“*

Proti uzneseniu okresného súdu v časti výroku o náhrade trov konania podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením, proti ktorému smeruje sťažnosť, a to tak, že zmenil uznesenie okresného súdu vo výroku o trovách konania tak, že zaviazal žalobcu zaplatiť sťažovateľovi trovy konania v sume 223,83 €.

*Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia svojho uznesenia uviedol: „Proti tomuto uzneseniu, a to proti výroku o trovách konania, podal včas odvolanie žalovaný v 1. rade. Uviedol, že súd prvého stupňa len veľmi povrchno, až laxne, pristúpil k riešeniu tejto otázky, keď mu nepriznal účelne vynaložené trovy konania tak, ako ich vyčíslil a ešte neuznal aj nespornú skutočnosť, že jeho zástupkyňa je platcom DPH, o čom bolo uvedené číslo registrácie na príslušnom daňovom úrade. Ak by bol okresný súd postupoval korektne, mal okrem troch úkonov priznať ešte ďalší úkon nevyhnutne potrebný pre vyjadrenie, a to bola ohliadka miesta samého po zmenenej žalobe zo dňa 1. 10. 2010, čiže mal priznať sumu  $55,49 \times 4 = 221,96$  eur, k tomu  $4 \times$  režijný paušál 7,21 eur čo je 250,80 eur, k tomu 352,97 eur cestovné náklady, spolu 603,77 eur a k tomu 20 % DPH, t. j. 120,74 eur, celkové 724,51*

eur. Ohliadka bola nevyhnutná na podanie kvalifikovanej odpovede na žalobné návrhy žalobcu, ktorý tento spor začal a bez jeho odpovede by sa bol určite dlhodobo spor prejednával na súde. Z tohto dôvodu a aj z prevenčných dôvodov bolo nutné žalobcu zaviazat' na znášanie uvedených trov konania. Správne sa malo vychádzať z hodnoty sporu – vypratávanej nehnuteľností, ktorá je všeobecne známa, minimálne 100.000,- Sk alebo 3.330,- eur, takže hodnota úkonu je 116,17 eur + 7,21 eur režijný paušál x 4 = 493,52 eur + 352,49 eur cestovné náhrady + 20 % DPH, spolu 1.015,77 eur. To by však musel súd prvého stupňa pristupovať k rozhodovaniu zodpovedne a spravodlivo, čiže zákonne. DPH je zákonným nárokom, v prílohe pripojil fotokópiu rozhodnutia o platení tejto dane. Na trovách odvolacieho konania žiadal priznať sumu 42,17 eur na účet jeho právnej zástupkyne...

Odvolací súd podľa § 212 ods. 1 v spojení s § 214 ods. 2 O. s. p. bez nariadenia pojednávania prejednal vec v medziach, ktorých sa odvolateľ domáhal jej preskúmania a dospel k záveru, že jeho odvolanie je dôvodné čiastočne.

Odvolací súd sa stotožňuje s rozhodnutím súdu prvého stupňa pokiaľ ide o výšku odmeny, ktorá patrí právnej zástupkyňi žalovaného v 1. rade, tj. 55,49 eur a k tomu režijný paušál 7,21 eur a tiež aj pokiaľ ide o počet úkonov, za ktoré tieto odmena patrí. Odvolací súd má za to, že v danom prípade išlo o žalobu na odstránenie nehnuteľnosti a teda je treba posúdiť tarifnú odmenu advokáta v zmysle § 11 ods. 1 písm. a) vyhl. č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb. Nepochybne v danom prípade ide o spor, v ktorom nebolo možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch, resp. by ju bolo možné zistiť len s nepomernými ťažkosťami a preto základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je 1/13 výpočtového základu, t. j. 55,49 eur. Právna zástupkyňa žalovaného v 1. rade preukázala, že je platiteľom dane z pridanej hodnoty a preto sa podľa § 18 ods. 3 uvedenej vyhlášky zvyšuje odmena o DPH, ktorú je advokát povinný platiť podľa osobitného predpisu. Postup súdu prvého stupňa bol správny aj pokiaľ nebola priznaná náhrada cestovného a straty času za cestu z B. do T. a späť. Žalovaný v 1. rade jednal nepreukázal účel tejto cesty a navyše v rámci náhrady trov sa nahrádzajú len účelne vynaložené náklady spojené s uplatnením, či bránením práva, táto účelnosť tu preukázaná nebola.“

Ústavný súd vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecných súdov ani preskúmať, či v konaní bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil, ale je oprávnený posúdiť, či v konaní pred všeobecnými súdmi nedošlo k porušeniu ústavnoprávných princípov konania (čl. 46 až čl. 50 ústavy), a tým k porušeniu základných práv alebo slobôd sťažovateľov. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie základného práva alebo slobody (*mutatis mutandis* I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Jednou z neoddeliteľných súčastí princípu právnej istoty v demokratickom a právnom štáte je aj garancia, že ak sa fyzická osoba alebo právnická osoba využijúc svoje základné právo na súdnu ochranu obráti so svojím návrhom na nezávislý a nestranný súd, má právo, aby súd o jej návrhu rozhodol a svoj právny názor vyjadril vo forme zákonného rozhodnutia. Na túto skutočnosť pamätá aj generálna právna norma civilného procesu (Občianskeho súdneho poriadku) v ustanovení § 157 ods. 2, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Toto zákonné ustanovenie je potrebné z hľadiska práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na spravodlivé súdne konanie, vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri napr. rozsudok *Garcia Ruiz v. Španielsko* z 21. januára 1999, § 26) tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto

povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť s prihliadnutím na okolnosti každej veci. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka konania na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05).

Ústavný súd zdôrazňuje, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle.

Ústavný súd však v danej veci nezistil, že by zo strany krajského súdu mohlo ísť o takýto prípad.

Krajský súd síce na odvolacie námietky sťažovateľa odpovedal stručne, ale v rozsahu postačujúcom na to, aby ústavný súd mohol skonštatovať, že uznesenie krajského súdu nie je svojvoľné, prepiato formalizované a ani v extrémnom rozpore so spravodlivosťou, resp. arbitrárne tak, ako to uvádza sťažovateľ v sťažnosti.

Nad rámec odôvodnenia uznesenia krajského súdu ústavný súd k jednotlivým dôvodom sťažnosti uvádza:

**1. K tvrdeniu sťažovateľa, že krajský súd svojvoľne nepriznal hotové výdavky vo forme cestovných nákladov jeho právnej zástupkyni, ktorá sa pred podaním procesného podania zúčastnila ohliadky miesta samého i preštudovania správneho spisu**

Krajský súd odôvodnil nepriznanie hotových výdavkov tým, že nebol preukázaný účel a ani účelnosť cesty. S takýmto názorom krajského súdu ústavný súd v celom rozsahu súhlasí.

Z § 151 ods. 1 OSP vyplýva, že o nároku na náhradu trov konania sa rozhoduje na návrh účastníka konania, pričom účastník, ktorému sa prisudzuje náhrada trov konania, je povinný trovy konania vyčíslit' najneskôr do troch pracovných dní od vyhlásenia tohto rozhodnutia.

V zmysle § 142 ods. 1 OSP účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov konania potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva. Z uvedených ustanovení Občianskeho súdneho poriadku vyplýva, že súd môže priznať účastníkovi konania iba trovy konania, ktoré sú potrebné na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva, a to iba v prípade, že účastník konania navrhol trovy konania priznať a vyčíslil ich v lehote troch pracovných dní od vyhlásenia rozhodnutia o trovách konania. Už zo samotného vyčíslenia trov konania musí byť zrejmé, aké trovy si účastník konania uplatňuje, ich výška, účel a účelnosť.

Z vyčíslenia náhrady trov konania, ktoré sťažovateľ doručil okresnému súdu 19. októbra 2010, vyplýva, že sťažovateľ si uplatňuje náhradu trov konania – cestovné výdavky advokátky za cestu z B. do T. a späť. Z vyčíslenia trov konania vôbec nie je zrejmý účel cesty, keďže s touto cestou nie je spojený žiadny úkon právnej služby. Sťažovateľ účel cesty z B. do T. a späť odôvodňuje ohliadkou na mieste samom až v odvolaní proti uzneseniu okresného súdu a navyše, dôvod cesty – preštudovanie správneho spisu uvádza sťažovateľ až v sťažnosti podanej ústavnému súdu. Ústavný súd uvádza, že ak účastník konania účelnosť vynaložených trov konania odôvodní až v odvolaní proti uzneseniu

okresného súdu, ktorým sa rozhoduje o trovách konania, nie je možné takto uplatňované trovy konania priznať.

## **2. K tvrdeniu sťažovateľa, že krajský súd svojvoľne nepriznal odmenu právnej zástupkyni za úkon – ohliadka na mieste samom v T. a náhradu za stratu času**

V súvislosti s týmto tvrdením ústavný súd uvádza, že všeobecné súdy pri rozhodovaní o náhrade trov konania nepriznávajú odmenu a náhradu za stratu času právnym zástupcom účastníkov konania, ale priznávajú účastníkom konania náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva. V zmysle § 137 OSP sú trovami konania okrem iného aj odmena za zastupovanie, ak je zástupcom advokát. Pokiaľ mal sťažovateľ na mysli, že jemu ako účastníkovi nepriznal súd nárok na náhradu trov konania, a to odmenu, ktorú zaplatil advokátke za úkon právnej služby – ohliadka na mieste samom v T., ústavný súd opätovne poukazuje na § 151 ods. 1 a ods. 2 OSP, z ktorého vyplýva, že o povinnosti nahradiť trovy konania účastníkovi rozhoduje súd na návrh účastníka, ktorý musí zároveň trovy konania vyčísliť. Z § 151 ods. 2 OSP vyplýva, že ak si účastník v lehote podľa odseku 1 trovy nevyčísli a ide o trovy právneho zastúpenia, súd mu ich neprizná. Keďže sťažovateľ si v návrhu doručenom okresnému súdu 19. októbra 2010 nevyčíslił trovy konania – odmenu advokátovi za úkon právnej služby – ohliadka na mieste samom, okresný súd mu nárok na náhradu trov konania za tento úkon právnej služby priznať nemohol.

Vo vzťahu k nepriznaniu trov konania – zaplatenej náhrade za stratu času advokátke sťažovateľa ako účastníka konania za cestu z B. do T. a späť – je potrebné uviesť, že § 17 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) pri úkonoch právnej služby vykonávaných v mieste, ktoré nie je sídlom advokáta, za čas strávený cestou do tohto miesta a späť patrí advokátovi náhrada za stratu času vo výške jednej šesťdesiatiny výpočtového základu za každú aj začatú polhodinu. Z vyčíslenia trov konania sťažovateľa z 19. októbra 2010 vyplýva, že advokátka poskytla sťažovateľovi tri úkony právnej služby, a to 1 x prevzatie a príprava zastúpenia a 2 x vyjadrenie okresnému súdu. Zároveň si uplatnila cestovné výdavky

a náhradu za stratu času. Z uvedenej špecifikácie úkonov právnej služby je zrejmé, že advokátka ani jeden úkon právnej služby nevykonávala v mieste, ktoré nie je jej sídlom, a teda nebola splnená podmienka, ktorú vyžaduje § 17 ods. 1 vyhlášky na vznik nároku advokáta na náhradu za stratu času. Pokiaľ advokát neposkytol mimo miesta, ktoré je jeho sídlom, právnu službu, nie je možné účastníkovi nárok na náhradu trov konania spočívajúcu v náhrade za stratu času advokátovi priznať.

### **3. K tvrdeniu sťažovateľa, že krajský súd v rozpore s kogentnou úpravou – zákonom o DPH odmenu advokátke nezvýšil o 20 % DPH, ale len o 19 % DPH**

Sťažovateľ si uplatnil v podaní doručenom okresnému súdu 19. októbra 2010 nárok na náhradu trov konania – odmena advokátke za tri úkony právnej služby zvýšená o 19 % DPH. Následne z odvolania sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu vyplýva, že DPH bola v čase podania odvolania už 20 %.

V súvislosti s tvrdením sťažovateľa, že krajský súd porušil jeho základné a iné práva tým, že mu nepriznal DPH vo výške 19 %, ale iba 20 %, ústavný súd konštatuje, že predstava, že priznanie DPH iba o 1 % nižšie ako je zákonná sadzba, by sa mohla materiálne dotknúť akéhokoľvek ústavou garantovaného práva sťažovateľa, je neprijateľná. Z uvedeného dôvodu sa touto časťou sťažnosti ústavný súd nezaoberal.

Z uvedených dôvodov bolo potrebné sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľa uplatnených v sťažnosti.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. apríla 2012